

ELEŞTİREL SÖYLEM ANALİZİ; AVRUPA'DA YÜKSELEN AŞIRI SAĞ VE OLUMSUZ ÖTEKİ SUNUMU**CRITICAL DISCOURSE ANALYSIS; THE RISING FAR RIGHT IN EUROPE AND THE NEGATIVE PRESENTATION OF THE OTHER****Necmettin MUTLU*****Öz**

Bu makale eleştirel söylem analizi aracılığıyla Avrupa'da yükselen sağ partilerin seçim öncesi söylemlerini analiz etmektedir. Avrupa'nın 10 ülkesindeki sağ kanatta yükselen siyasi partiler güncel olarak tartışma konusu olmaya devam etmektedir. Yükselen sağ partilerin iç ve dış politikadaki meselelerde hararetli söylemleri partilerin oy oranlarında artışı da beraberinde getirmiştir. Araştırma; Van Dijk'in söylem analizi yöntemiyle liderlerin olumsuz öteki sunumunda kullandıkları retorik figürlere odaklanmaktadır. Eleştirel Söylem Analizi söylem çalışmalarında diğerlerinin olumsuz sunumuna dair birçok analiz çerçevesi sunmaktadır. Avrupada sağ partilerin olumsuz öteki sunumunda göç ve göçmen, A.B., toplumsal cinsiyet ve iklim karşıtlığına olumsuz öteki sunumunda yer alan retorik figürlere nasıl yatırım yaptığının ortaya konulması literatüre önemli bir katkı olarak değerlendirilmelidir. Çünkü Avrupa sağ partilerinin karşılık bulduğu geniş toplumsal tabanın anlaşılması için tahakküm ile söylem arasındaki ilişkilerin analiz edilmesi gerekmektedir. Böylece bu araştırma Avrupa'da yükselen sağ parti liderlerinin farklı ülkelerde gündem başlıklarında (iklim, cinsiyet, AB, göç) olumsuz öteki sunumundaki benzerliklere ve farklılıkları söylem düzeyinde göstermeyi amaçlamıştır. Söylem analizine dayalı olarak seçilen 10 farklı ülkeden parti liderinin resmi web sitelerinden analiz çerçevesine göre seçim öncesi söylemlerinden seçilen 54 adet alıntı; liderlerin olumsuz öteki sunumunda kullandıkları retoriklerde aynı gündem maddelerini nasıl kullandığını ortaya çıkarmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eleştirel Söylem Analizi, Avrupa'da Yükselen Sağ Partiler, Retorik Figürler

Abstract

This article analyzes the pre-election discourses of the rising right-wing parties in Europe through critical discourse analysis. Political parties rising on the right wing in 10 European countries continue to be a matter of current debate. The heated discourses of the rising right-wing parties on domestic and foreign policy issues have brought about an increase in the parties' vote rates. Research; With Van Dijk's discourse analysis method it focuses on the rhetorical figures used by leaders in their negative presentation of the other. Critical Discourse Analysis offers many analysis frameworks regarding the negative presentation of others in discourse studies. Revealing how right-wing parties in Europe invest in rhetorical figures in the negative other presentation such as immigration and immigration, EU, gender and

Article Info**Araştırma Makalesi**

Geliş Tarihi: 02/07/2023

Kabul Tarihi: 25/11/2023

Atf

Mutlu, N. (2023). Eleştirel Söylem Analizi; Avrupa'da Yükselen Aşırı Sağ ve Olumsuz Öteki Sunumu. *Anasay* 26, 250-266..

Research Article

Received: 02/07/2023

Accepted: 25/11/2023

* Dr. Öğr. Üyesi., Nişantaşı Üniversitesi İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü,

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0001-5509-4380>

climate opposition should be considered as an important contribution to the literature. Because in order to understand the broad social base to which European right-wing parties respond, the relations between domination and discourse need to be analyzed. Thus, this research aimed to show, at the discourse level, the similarities and differences in the negative presentation of the other by the leaders of the rising right-wing parties in Europe on agenda topics (climate, gender, EU, immigration) in different countries. 54 quotes selected from the pre-election discourses of party leaders from 10 different countries, selected based on discourse analysis, according to the analysis framework, from their official websites; It revealed how leaders use the same agenda items in the rhetoric they use in their negative other presentation.

Keywords: *Critical Discourse Analysis, Rising Right Parties in Europe, Rhetorical Figures*

Cite this article as:

Mutlu, N. (2023). Critical Discourse Analysis; The Rising Far Right in Europe and the Negative Presentation of The Other. *Anasay* 26, 250-266.

Giriş

Norman Fairclough, Ruth Wodak, Teun van Dijk'in öncüsü olduğu eleştirel söylem analizi (ESA); 1980'lerin başlarında Avrupa söylem analizi araştırmalarında ortaya çıkmıştır. ESA güç tahakküm kontrol ve ayrımcılığın (ötekileştirme) dil ve söylemde ortaya çıkan şeffaf yapısal ilişkilerini inceler. Daha spesifik olarak sosyal etkileşimde ortaya çıkan dilsel formların gerçek ve pratik kullanımını araştırır. (Blommaert ve Bulcaen, 2000, s.450) İdeoloji, güç, egemenlik, önyargı ve temsillerin analizi ESA'de merkezi öneme sahiptir. (Tenorio,2011) Temsillerin incelenmesi sosyal pratikler ile sosyal pratiklerin sunum stilleri arasındaki farkın incelenmesidir. Çünkü sosyal pratikler katılımcılarının sosyal sunumlarını içerir. (Van Leeuwen,2008) ESA araştırmaları buradan hareketle söylemin konuşma eylemleri (stil retorik şematik organizasyon) gramer (fonoloji sözdizimi anlam bilimi) ve tüm bunların etkileşimini içeren diğer biçimlerini içerir. (Van Dijk, 1995a) ESA yaklaşımın ana akım araştırmaları dışında indirgeme, kişiselleştirme, kişiliksizleştirme gibi söylem analizi araçlarını genişleten araştırmalar da mevcuttur. (Van Leeuwen, 2009)

Avrupa'da yükselen sağ partilerin toplumsal tabanı üzerine geniş bir tartışma literatürü bulunmaktadır. (Matt, 2016) Göç, Kültür, Populizm ve Milliyetçilik ekseninde şekillenen mevcut tartışmalara söylem düzeyinde yaklaşılmıştır. Çünkü Avrupa sağ partilerinin karşılık bulduğu geniş toplumsal tabanın anlaşılması için tahakküm ile söylem arasındaki ilişkilerin analiz edilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada Van Dijk (1993) 'ten olumsuz diğerlerinin temsillerinde kullanılan retorik figürlerin analizi kullanılmıştır. Avrupa'da sağ partilerin yükseldiği 10 ülkede Parti liderlerinin seçim öncesindeki konuşmalarından analiz çerçevesine göre resmi web sitelerinden seçilen 54 adet söylem bu retorik figürleri araştırmaktadır. Bu yolla siyasal elitlerin ve özellikle parti liderlerinin seçim öncesi söylemlerinde sıkça başvurduğu ötekinin olumsuz sunumuna dayanan söylem stratejilerine odaklanılmaktadır. Bu nedenle bu çalışma Avrupa'da sağ partilerin olumsuz öteki sunumunda göç ve göçmen, A.B., toplumsal cinsiyet ve iklim karşıtlığına olumsuz öteki sunumunda yer alan retorik figürlerde nasıl yatırım yaptığını ortaya koymayı amaçlamaktadır

Literatür incelemesi

Frankfurt okulunun birikimleri üzerine inşa edilen eleştirel söylem analizi Michel Foucault'nun diskur analizi ve Antonio Gramsci, Louis Althusser, Jurgen Habermas geleneğine odaklanmış, dil söylem ve tahakkümün yeniden üretimini inceleme alanında kullanılmıştır. (Fairclough, 1992;1995) Eleştirel Söylem Analizi (ESA) Tahakküm ile söylem arasındaki karmaşık ilişkileri analiz eden bir teorik çerçevedir. (Van Dijk, 1993) Analizler ait olduğu eşitlikçi olmayan sosyal koşullardan söylemi şekillendiren figürleri bulur. (Wodak,2015) McGregor'a göre ESA olumsuz diğerlerinin temsillerini meydana getiren kaynakların nasıl başlatıldığını ve devam ettirildiğini ortaya koymak için metin ve konuşmaları inceler. (McGregor, 2003; Janks, 1997) Sosyokültürel pratiklerin çekirdeğinde söylemin nasıl yer

aldığını ve eleştirel okulun birbirinden farklı birçok yöntem arasında olumsuz diğerleri sunumunu araştırmalarda nasıl kullandığını aktarmaktadır. ESA söylem araştırmalarında olumlu benlik sunumu ve olumsuz başkası sunumu literatürdeki yerini Van Dijk’le sağlamlaştırır. (Van Dijk,1997) Ramanathan ve Hoon (2015) medyada olumsuz diğerleri tasvirinin marjinalleştirmede nasıl rol oynadığını ESA’ni kullanarak gösterir. Buna göre elit söylemlerini yapı bozumuna uğratmada ESA etkili bir araçtır. (s.7) Çünkü seçkinler, söylemlerini ikna amacıyla çeşitli biçimlerde kodlarlar. Kurbanı suçlamak kodlanmış elit söyleminin en önemli araçlarından biridir. (Van Dijk,1995b) Van Dijk’e göre olumsuz onlar biçiminde kullanılan söylemin eleştirisi; tahakkümün yeniden üretiminde söylemin saptırılmasından sorumlu olanların politik eleştirisidir. (Van Dijk,1993) Bu yöntemde baskın söylem konuları, metin şemaları, örneğin hikaye anlatımı ve argümantasyonun yanı sıra yerel anlamsal hareketler, stil, retorik ve konuşma etkileşiminin belirli özellikleri incelenir. Söylem sahipleri genellikle konuşmalarını sunarken olumlu kendini sunma ve olumsuz başkası sunumu biçiminde bir karşıt ikicil strateji takip ederler. (Van Dijk,1992)Bu iki stratejiden (olumlu benlik sunumu ve olumsuz diğerleri sunumu) ikincisi olan olumsuz diğerleri sunumu yasalar normlar ve değerler tarafından sınırlandırılır. (Van Dijk, 1995b) Bu yüzden seçkinler söylemleri retorik figürlerle kodlarlar. Başlıca retorik figürler; hoşgörü, abartı, inkar, metafor kullanma ve kapsamlı açıklamalarla ikna etme’dir. (Tannen ve ark., 2015) Söylemsel psikolojideki stereotipler ve önyargılar, benler ve diğerleri sunumunda kullanılan zamirler, kipler ve ekler, konu seçimi ve söz edimlerinin analiziyle bu retorik figürlerde ortaya çıkar. (Van Dijk, 2009) Teun Van dijk “ESA arsızca normatifdir” der. Eleştirel söylem araştırmacılarının objektif yaklaşımı söz konusu olamaz. Kısa vadeli sorunların ötesine geçerek söylemin yeniden üretimindeki can alıcı ayrıntılara dair içgörü üretirler.

İç görüler temsillerden oluşur. Ötekilerin negatif temsilinde Retorik figürler onların olumsuz eylemlerinin ve bizim olumlu eylemlerimizin abartılı bir şekilde güçlendirilmesi; örtmeceler, inkârlar, olumsuz eylemlerin diğer ifadelerinden meydana gelir. (Van Dijk,1993) Bunlar imalar belirsizlikler önyargılar varsayımlar gibi araçlarla araştırmalarda genişletilebilir. (Van Dijk, 2001) Bu araştırmada eleştirel söylem analizinin aktarılan özüne değinilmiştir. Baskın söylemlerin toplumsal düzeyde seçkinler ya da siyasal elitler tarafından paylaşılan bilgiler ve tutumların aktarılan somut modellerin üretimindeki rollerine odaklanılmıştır. Bunların vasıtasıyla etkileme biçimleri keşfedilecek ve bunların ayrıntılı analizi ve açıklaması yapılacaktır. Eleştirel söylem analizi belirli bir araştırma çerçevesi olmadığından yapılan analiz araçları bağlamında yeknesak bir sınıra sahip değildir. Van Dijk’in de vurguladığı gibi birçok yaklaşımın entegrasyonunu gerektirmektedir.

AMAÇ VE YÖNTEM

Bu araştırmada Avrupa’da yükselen sağ partilerin farklı ülkelerde kullandıkları söylemler arasındaki benzerliklere ve farklılıklara odaklanılmıştır. Bu bölümde kimin kime neyi nasıl hangi şartlarda alıcılara hangi etkileri bırakarak söylediği üzerinde durulacaktır. Bu bölüm, bir yandan araştırma verilerinin seçimi ve açıklaması, diğer yandan Avrupa’da yükselen sağ partilerin kısa bir tanıtımı ve seçim kampanyaları ve son olarak analitik çerçeve (analiz araçları) ile ilgilidir.

Veri

Analizde kullanılan veriler, Avrupa’nın 10 ülkesinde yükselen sağ partilerin liderlerinin seçim öncesi siyasi konuşmalarından analiz çerçevesindeki birimlere göre alınan 54 seçilmiş alıntıdan oluşmaktadır. Araştırmanın evreni parti liderlerinin söylemleridir. Örnekleme her bir partinin ülkesindeki son seçime girmeden önce parti liderlerinin resmî web sitelerinde yer alan demeçleridir. Ülkeler, siyasi partiler ve liderleri şunlardır. Almanya; Alice Weidel ve Tino Chrupalla; Alternative für Deutschland, İtalya; Giorgia Meloni; Fratelli d'Italia, Hollanda;Geert Wilders; Partij voor de Vrijheid, Avusturya; Herbert Kickl;Freedom Party of Austria (Freiheitliche Partei Österreichs), Polonya Jarosław Kaczyński; Prawo i Sprawiedliwość, İsveç;

Jimmie Akesson; Sverigedemokraterna, Fransa; Marine Le Pen; Rassemblement National, İspanya; Santiago Abascal; Vox, Belçika; Tom Van Grieken; Flemish Interest Vlaams Belang, Macaristan; Viktor; Orban Fiedsz. Ülkelerdeki anılan partilerin liderlerinin seçim öncesi söylemlerinde olumsuz öteki sunumunda kullandıkları retorik figürlere odaklanılmıştır. Veriler siyasi parti liderlerinin ve siyasi partilerin resmi ve kişisel web sitelerinden analiz araçlarına göre alınmıştır. Avrupa'da yükselen sağ partilerin yükselişini açıklamada kullanılan teorik analizlerde politika tutumları sıkça kullanılmıştır. Batı Avrupa'da göç karşıtlığına odaklanan (Dennisson ve Geddes, 2019, s.110) Ekoloji politikalarına olan tepkiyi inceleyen (Knigge, 1998) Cinsiyet politikaları karşıtlığını inceleyen (Paternotte ve Kuhar, 2018, s.12) Avrupa Birliği karşıtlığı (Stevkovski, 2015) olmak üzere dört ana başlığa odaklanmaktadır. Bu çalışmada da Avrupa kıtası boyunca bahsi geçen parti liderlerinin alıntılarında bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır;

Avrupa'da yükselen sağ parti liderlerinin seçim öncesi söylemlerinde kullandıkları retorik figürler nelerdir?

Liderlerin söylemlerindeki gündem başlıklarında benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?

Liderlerin söylemlerinden nasıl bir gelecek projeksiyonu üretilebilir?

YÖNTEM

ESA Söyleminde analiz çerçevesi

Van Dijk'in (1992; 1993;1995b;2001; 2015) olumsuz öteki sunumunda kullanılan retorik figürlere dair analiz çerçeveleri ötekilerin olumsuz öteki sunumunda bizim olumlu yönlerimizin abartılı desteklenmesi, örtmece, inkar, metaforlar, hoşgörü ve kapsamlı açıklamaların incelenmesini önerir. Van Dijk'in olumsuz öteki sunumunda kullanılan retorik figürleri incelediği stratejiler (1995a; 1997; 2009) aşağıdaki araçlardan oluşmaktadır.

Hoşgörü retoriği

Seçkinler ya da siyasal elitler olumsuz öteki söyleminde kullandığı dili hoşgörüyle gizlerler. Nefret nezaket içinde gizlidir. Ayrıca diğerlerinden bahsederken tereddütler ve olumlu benlik sunumundan dolayı feragatler de hoşgörü retoriğine dahildir. (Van Dijk, 1995b; Tannen ve ark. 2015)

Abartı

Seçkinler ya da siyasal elitler olumsuz diğerleri sunumunda sosyal sorunları abartıyla sunarlar. Onların olumsuz eylemleri ve ben sunumunun olumlu eylemleri abartılı bir şekilde güçlendirilir. (Van Dijk, 1993; Van Dijk, 1997)

İnkâr

En yaygın olumsuz öteki retoriklerinden biridir. Siyasal elitler açık ya da gizli savunma stratejileri geliştirir. Bu stratejiler şu biçimlerde tezahür eder; (1) "ama" bağlacının kullanımı, (2) Söylem gücü ilişkileri kiplerinin kullanımı; Örtmece (gizleme), imalar, varsayımlar, muğlaklık ve dolaylılık, (3) Kurbanı suçlamada kodlanmış söylemlerin kullanımı'dır. (Van Dijk, 1992; Van Dijk, 1993; Van Dijk, 1995b)

Metafor

Metaforlar söylemin çerçevesini oluşturan fikri temsili düzeyde aktaran tipolojilerdir. Tartışmalı gündem başlıkları ve karşıtlıkların formüle edilmesinde sıkça kullanılır. Karşıtlıkların aktarımında kullanımı yaygındır. (Van Dijk, 2001; Tannen ve ark., 2015)

Kapsamlı Açıklamalar

Bu strateji siyasal elitlerin olumsuz diğerleri temsilini rasyonel olarak savunmasıdır. (Van Dijk, 1993) Kapsamlı açıklamaların türleri şunlardır; Manipülasyon: Fikirleri tam olarak sunmadan daha az sorgulanma şansıyla aktarmaktır. İncelikli aşağılama, sorunsallaştırma, marjinalleştirme: Ayrıntılı verilerle desteklenmiş fikirlerle sosyal vakaların zihinsel modellerinin ötekileştirilmesidir. Düşmanlığı yerelleştirme: Daha genel konulara dair sorunları yerel anlamlarla desteklemektir. (Van Dijk, 1993; Van Dijk,2001) Bu amaç ve yöntem sınırlarında araştırmada bulgular bölümünde yöntem çerçevesinde belirlenen analiz başlıklarında seçilen alıntılar numarayla imlenerek lider söylemlerine ait bibliyografya’da sıralanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde Avrupa’da yükselen sağ partilerin resmi web sitelerinden seçimlerden önce verdiği söylemlerde olumsuz öteki sunumunda kullandığı retorik figürlerden analiz çerçevesine göre alınan 54 alıntının analizi sunulmuştur. Alıntılar siyasi parti liderlerinin olumsuz öteki sunumunda kullandığı retorik figürlerden seçilmiştir. Odak noktası göç, cinsiyet politikaları, iklim ve Avrupa Birliği politikaları’dır. Kullanılan ve ayrıntılandırılan başlıklar eleştirel söylem analizinin yöntem bölümünde değinilen söylem çerçevesine dair başlıklardır. Seçilen ve kullanılan alıntılar numarayla imlenerek kaynakça bölümünde sıralı olarak lider söylemlerine ait bibliyografyada sıralanmıştır.

Hoşgörü Retoriği

Yöntem bölümünde ayrıntılarıyla açıklandığı gibi ötekilerin özellikleri hoşgörü retoriğinde icat edilir. Hoşgörü retoriğinde ilk bölümde feragatler sıkça göze çarpmaktadır. Marine Le Pen’in (1) “Küreselleşmeyi inkar etmiyoruz, bununla yüzleşmek istiyoruz” (Le Pen, 2018) ifadesi bunun tipik bir örneğidir. Meloni’nin post-faşist suçlamaların cevaben; (2) “utanç verici Yahudi karşıtı yasaları, dünya savaşı trajedisini açık bir şekilde mahkum eden İtalyan sağının tarihsel gelişimini göz ardı ediyor” (Meloni, 2022) ifadesi de aynı yönde işlemektedir. Hoşgörü retoriğinde diğer bir çerçeve nefretin nezaketle gizlenmesidir. Geert Wilders’in (3) “Müslümanların çoğunluğu barışçıl, Tanrı’ya şükür, ancak yüzde 70’i bir ankette Şeriat yasasını bizimkinin üzerine koyduklarını söyledi” (Wilders, 2021) ifadesinde hoşgörü retoriğini kullanmakta ve nefretini kinayeye harmanlanmış nezaketle gizlemektedir. Viktor Orban’ın (4) “Parasal olarak da ifade edildiğinde çocuklara ve ailelere Macaristan kadar önem veren başka bir ülke yok” (Orban, 2022) söylemi de Wilders’in açıklamasıyla aynı yönde, AB mali yardım politikalarına yönelik Orban söylemlerinin bir uzantısı olarak nefretin nezaketle gizlenmesidir. Yine Viktor Orban’ın (5) “nüfusa oranla en fazla sayıda mülteciyi alıyoruz” (Orban, 2021) ifadesi Macaristan’ın Avrupa genelinde dikkat çeken mülteci karşıtı faaliyetlerini feragatle saptırma örneğidir. Jaroslaw Kaczynski (6) AB ve cinsiyet karşıtlığında hikâye anlatımını (story telling) kullanmaktadır; “Polonyalılar hoşgörülüdürler. Anlaşmak ve saygı duymak doğamızda var, ancak hoşgörü ve olumlama birbirine karıştırılmamalıdır. Çocuklara saldırıya Hayır diyoruz!”(Kaczynski, 2019) ifadesinde cinsiyet politikaları karşıtlığında hoşgörü, saygı ve çocuklara saldırı metaforlarını hikayeleştirerek aktarmaktadır.

Tom Van Grieken’in (7) Avusturya’da FPÖ’ye yaptığı atıf ve “Vatanseverlik yükselişte ve onlarca yıllık politik olarak doğruculuğun boyunduruğundan kurtuluyor. Kardeş partilerimizin Avusturya ve İtalya hükümetlerine katılımını bir düşünün. Bizim ülkemizde de 2019 demokratik domino taşının doğru yöne düşeceği yıl olacak gibi görünüyor. Zaman değişiyor” (Grieken, 2018) ifadeleri Avrupa’da sağ partiler arasında olumsuz ötekiler konusunda doğması istenen sinerjinin bir göstergesidir. Tom Van Grieken’in (8) “hem açık sınırlardan hem de Batılı değerlerimizin korunmasından yana olamazsınız. Biri ya da diğeri” (Grieken, 2019) söyleminde batılı değerlerle açık sınırları karşıt bağlamda kullanması ve göç karşıtlığını ifade ederken ‘kadın ve erkek eşitliği, ifade özgürlüğü, hukukun üstünlüğü ve demokrasi’ kavramlarını kullanması hoşgörü retoriğiyle tahakküm ve zihin kontrolünün Göç-Batılı değerler dikotomisiyle karşılaştırılarak dışa vurumudur. Marine Le Pen’in (9)

“Gerçekten de, bu modern ve barışçıl, kardeşçe ve güven verici Ulus anlayışını taşımak istiyoruz, ayrılıkçı eğilimlere, cemaatçi gerilimlere, dehşet verici ırkçı hicivlere karşı çıkmak istiyoruz” (Le Pen, 2018) söylemi sonraki bölümlerde değinilecek dozu daha sert söylemlerinin hoşgörü retorisiyle sunumuna iyi bir örnek olarak ortaya çıkmaktadır.

Abartılı Temsil

Olumsuz öteki sunumunda kullanılan abartılı temsillerde; Alice Weidel'in ; (10) “42 yeni hibe, sadece üç yılda üç katına çıkan hibeler, bu rakamlar federal hükümetin iklim politikasıyla piyasayı nasıl çarpıttığını gösteriyor. İklim politikasına dair bu tür piyasa çarpıklıkları, piyasa ekonomimizi bir iklim planı ekonomisine dönüştürüyor. Sonuç olarak, ev sahipleri veya girişimciler giderek yanlış yönlendirilmiş siyasi teşviklere yöneliyor ve artık ekonomik olarak rasyonel iş hesaplamaları yapamıyorlar. İklim politikasını maliye ve hatta para politikasının önüne koyarak, iklim totaliterliğine kayma riskini alıyoruz.” (Weidel, 2021) ifadesinde iklim politikasının maliye ve hatta para politikasının önüne koyulması olarak açıkladığı, Avrupa genelinde iklim politikaları karşıtlığının vurgulanması, sosyal sorunların abartılı temsildir. Geert Wilders'in (11) “İslam ülkelerinden daha fazla sığınmacı ve göçmen için sınırlarımız kapatılmalıdır. Hollanda aşırı kalabalık. İslam Hollanda'ya ait değil. Göç ve İslamdan Arındırma Bakanlığı (IRD) istiyoruz.” (Wilders, 2021) ifadesinde iktidara gelmeleri durumunda kurulacağını ifade ettiği İslamdan Arındırma Bakanlığı kurbanı suçlamanın abartılı ifadesidir. Modern dünyada herhangi bir topluluğu arındırmak için bir bakanlığın kurulması durumunda karşılaşılabilecek toplumsal sorunları öngörmek zor olmayacaktır.

İnkâr Stratejileri

Olumsuz öteki sunumunda kullanılan inkâr stratejilerinde öncelikli üzerinde durulacak olanı yöntem bölümünde altı çizilen “ama/ancak” bağlacının kullanımınıdır.

Jimmie Akesson Ukrayna'lı mültecilerin kabulüyle ilgili olarak; (12) “İsveç Demokratları Ukraynalı mültecilere açıktır, ancak entegre edilmemeleri ve mümkün olan en kısa sürede geri dönmeleri gerekmektedir.” (Akesson, 2022) söyleminde bunu açıkça belli etmektedir. Mülteci karşıtlığını her fırsatta dile getiren Akesson Ukrayna'lı mültecilere farklı bir tutum sergilemekte ama geri gönderilmeleri gerekir ifadesiyle bu tutumunu gizlemektedir

Viktor Orban; (13) “Macaristan özgür bir ülkedir ve tüm yetişkinler istedikleri gibi yaşayabilir. Ama çocuklarımız toplumsal cinsiyet propagandasından korunmalıdır ve bunu yapmanın en iyi yolu da referandumdur” (Orban, 2020) söyleminde Macaristan'ın özgür bir ülke olduğunu ‘ama’ çocukların toplumsal cinsiyet propagandasından korunması gerektiğini ifade etmektedir. Cinsiyet politikalarına karşı savunma stratejisinin açık bir sunumu görülmektedir. Herbert Kickl'in; (14) “Viyana'da kanalizasyon ücretleri, kiralar, su ve diğer birçok şey daha pahalı hale geliyor ancak Suriyeli sığınmacılar sokaklarda kutlama yapıyor ve sığınmacılar yasadışı araba yarışları düzenliyor” (Kickl, 2020) ifadesinde ekonomi ile göç'ü kıyaslaması kurbanı suçlamada egemen söylemi yeniden üretmenin klasik bir örneğidir. Viktor Orban; (15) “Tanrı bilir Brüksel'de ne yapıyorlar, ne bekliyorlar ve ne zaman birine para verecekler. Bunu bekleseydik Macaristan sınırında ciddi bir durum gelişirdi. Macaristan bunu çözecek. Bu arada uyanıp bize biraz para verme lütfunda bulunurlarsa, minnettar olacağız. Ancak yıllardır güney sınırımızı koruyoruz ve çit için bize bir kuruş vermediler”(Orban, 2021) ifadesinde AB karşıtlığını göç politikaları üzerinden meşrulaştırmaktadır. Söylem gücü ilişkileri ve kipleri, kurbanı suçlamada kodlanmış söylemler ‘ama’ bağlacı kadar açık kullanılmamaktadır. Jimmie Akesson'un (16) “Ukrayna, örneğin Afrika Boynuzu'ndaki klan toplumlarıyla karşılaştırıldığında, bizim kültürümüzle çok daha yakından ilişkili bir kültüre sahip bir Hıristiyan ülkesidir. Ukraynalılar, en azından bir grup olarak, Batı'ya ve Avrupa'ya daha yakın olma arzusuna sahipler” (Akesson, 2022) ifadesinde Ukrayna'lı mültecilerle Suriye'li mülteciler arasında yaptığı ayrımı muğlaklıkla gizlemesinde görüleceği üzere söylemler kodlanmaktadır.

Geert Wilders (17) önceki kategoride açıkça İslamdan arındırma bakanlığı kurulacağını ifade ederken bu başlıkta “Müslümanlıktan arındır demiyor. Bu, bir din olarak gizlenmiş bir ideoloji olarak İslam’la ilgilidir. İslam’ın egemen olduğu bir ülke, tanımı gereği özgür değildir. Anayasal devletimizi kısıtlamak isteyen bir ideoloji kolaylaştırılmamalı, geri itilmelidir” (Wilders, 2021) söylemiyle aynı stratejiyi izlemektedir. Jimmie Akesson da yukarıda açıkladığı gibi göçün kültürel yük olduğunu öne sürerek Suriye’li mültecilere dair kültürel öteki sunumunu kodlamaktadır. Giorgia Meloni (18) Viktor Orban’a yönelik “...Bugün liderlik etmekten onur duyduğum Avrupalı Muhafazakârlar ailesi; Polonya ve Çek Cumhuriyeti’nden iki başbakanı ifade ediyor: Putin’in savaşına Avrupa’nın tepkisinin ön saflarında yer alan iki hükümet. Orban yıllardır AB Komisyonu ve sol tarafından araçsal olarak saldırıya uğradı, bazı konularda ortak fikirlerimiz var ama bazılarında mesafeliyiz: bu yüzden ECR’nin bir parçası değil...” (Meloni, 2022) söyleminde özellikle Rusya politikaları nedeniyle Avrupa Muhafazakâr Partiler Birliğinde Orban Macaristan’ına dönük öteki sunumunu dolaylı olarak dile getirmektedir.

Giorgia Meloni’nin (19) “...Bilakis kadın ve çocuklardan başlayarak sesi olmayanların hak ve özgürlüklerine ses vereceğiz. Kiralık rahmi evrensel bir suç haline getirmek ve evlat edinmeleri hızlandırmak için mücadele edeceğiz”, “... Peki sol, kadınlar için ne istiyor? Bunu ddIzan yasa tasarısında gördük: cinsel farklılığın sıradanlaştırılması, kadınları yok eden ve anneyi yok eden yeni bir ataerkil model. Sol için anne olmak toplumsal bir değer değil alınıp satılabilen bir şeydir: Rahim kiralanabilir hatta yoksul kadınlar sömürülebilir...” (Meloni, 2022) söylemlerinde İtalyan solunun LGBT ve toplumsal cinsiyet politikalarını savunarak kürtaj olmak istemeyen kadınlara, aileye ve çocuklara düşmanlık yaptığını ifade etmesi öteki sunumunda kurbanı dolaylı suçlamanın somut bir ifadesidir.

Tom Van Grieken (20) “... renkli yoksulluk...” (Van Grieken, 2018) ifadesinde LGBT politikaları özelinde, Marine Le Pen (21) “sahte ekoloji” (Le Pen, 2021) ifadesinde iklim politikaları özelinde, Jimmie Akesson (22) “Brükseldeki Bürokratlar”(Akesson, 2022) ifadesinde A.B. karşıtlığını kodlamaktadır.

Marine Le Pen; (23) “Düşman ilan etmeye cüret eden veya İslamcı ideolojiye ve onun barbarlığına karşı boyun eğmeyi kabul eden bir Fransa mı?” (Le Pen, 2018) söyleminde Fransa’nın barbar olarak nitelendirilen toplumlardan korktuğunu ve düşmanlığa cüret edemediğini ima etmektedir. Viktor Orban; (24) “Bizim için doğru kavram ulusların Avrupa’sıdır. Ancak Brüksel farklı bir görüşe sahip: bir imparatorluk istiyor, liberal demokrat adını verdiği Brüksel tarzı bir Avrupa imparatorluğu kurmak istiyor” (Orban, 2019) söyleminde AB’nin ulusal sınırlarına ve iç işlerine karıştığını ima etmektedir.

Metaforlar

Olumsuz öteki sunumunda kullanılan retorik figürlerden incelenen diğer önemli eleştirel söylem analiz çerçevesi; metaforlardır. Avrupa sağ partilerinin liderleri tarafından kullanılan metaforların göç, iklim, A.B. karşıtlığı ve LGBT karşıtlığı başlıklarında odaklandığı görülmektedir. Santiago Abascal’ın (25) “Topluluk kurumları, çevreci, feminist, küreselci lobilerden, tüm sosyalistlerden ilham alan politikaları dikte etmeye adanmıştır. Onlar bu oyalamalarla meşgul olurken, ekonomi küçülür, sınırlar çözülür ve sokaklarda, anıtları koruyan veya yakında Noel pazarlarını koruyan Avrupalı askerler vardır” (Abascal, 2019) söyleminde kullandığı “Noel pazarlarını koruyan Avrupa’lı askerler” metaforu önceki bölümde Jimmie Akesson’un Suriye’li göçmen karşıtlığında kültürel yük imasıyla kullandığı kültürel çatışmayla örtüşmektedir. Abascal da Noel pazarlarının saldırılardan korunmasıyla Suriye’li mültecilerden kaynaklanan kültürel çatışmayı aktarmaktadır. Viktor Orban’ın; (26) “Macaristan’ın köle gibi bir hükümete sahip olmasını istiyorlar: Solun dediği gibi Brüksel için büyük ikramiye olacak türden bir hükümet. Macar solu, zaferlerinin Brüksel için büyük ikramiye olacağını açıkça söylüyor; büyük ikramiyeyi Brüksel’in değil, Macar halkının kazanmasını istiyoruz” (Orban, 2020) ifadesinde kullandığı büyük ikramiye metaforu Macaristan’da rekor kıran şans oyunları ikramiyesine atıf yapmaktadır. AB’nin üye ülkelerden aldığı ödenekler ve geri ödemeler AB

karşıtlığıyla metaforlaştırılmaktadır. Alice Weidel; (27) Alman siyasetinde politik lakabı gürlütüsüz olarak bilinen Olaf Scholz'u " Olaf Scholz koyun postuna bürünmüş bir kurttur. Kampanya imajı sağlamlık ve ciddiyet vaat ediyor. Gerçekte, Scholz, ulusal egemenliğimizin daha da zayıflaması ve transfer ve borç birliğine giden yolu temsil ediyor" (Weidel, 2021) söyleminde koyun postuna bürünmüş kurt metaforuyla Scholz'u kampanya aşamasında gizlediği fakat AB yanlısı olduğu politikalarla ilişkilendirmektedir.

Weidel'in; (28) "Kalifiye işçi ithal etmiyoruz, ancak klan suçları ve kabile çatışmaları için malzeme ithal ediyoruz. İkinci 2015 çoktan başladı. Vatandaşlar bu devasa yerleşim programını ancak federal seçimlerde AfD'ye iyi bir sonuç vererek durdurabilirler" (Weidel, 2021) cümlesinde kullandığı diğer bir metafor olan "İkinci 2015" ve Alman sağ partisinin eş başkanı Tino Chrupalla'nın; (29) "Avrupa Birliği, bir sonraki göç dalgası için kırmızı halı seriyor. AB, içine sindiremeyeceği bir göç hareketi başlatıyor. Bu sorumsuzca ve vatanseverlik dışıdır" (Chrupalla, 2021) cümlesinde kullandığı kırmızı halı metaforu Avrupa'da 2015 yılında yaşanan göç dalgasının neden olduğu travmayı tüm çıplaklığıyla gözler önüne sermektedir. Weidel'in; (30) "Görünüşe göre Yeşiller umurlarında değil: Cinsiyet çılgınlığı, kota fanatizmi, Almanya'yı aşığılama veya iklim dini ile ilgili olsun, gerçekçi olmayan gündemlerini köktenci bir şekilde uygulayan ideolojik katı kafalılar burada iş başında" (Weidel, 2021) cümlesinde kullandığı iklim dini metaforu abartı kategorisinde kullandığı iklim açıklamasıyla örtüşmektedir. İklim karşıtlığı Almanya sağının öne çıkan en önemli muhalefet söylemlerinden birini oluşturmaktadır.

Benzer şekilde Herbert Kickl'in; (31) "Bakan Gewessler şimdi Şansölye Nehammer ve kulüp başkanı Wöginger'in desteğiyle ülkede iklim komünizmini kuruyor" (Kickl, 2019) cümlesinde kullandığı iklim komünizmi metaforu Avrupa sağ partileri arasında iklim politikaları arasındaki muhalif söylemler arasındaki sarsılmaz ilişkiyi açıklar. Bu doğrultuda Herbert Kickl;(32) "Bir saçmalık ve daha çok 'avrokratlar tarafından denetlenen düşünme' gibi olduğu iddia edilen bir vatandaş katılım süreci altında, AB'nin gelecekteki devletliği için izlenecek yol olarak başka hiçbir şey yapılmadı. Bu her ne pahasına olursa olsun önlenmelidir. Biz Liberaller, geleceği Brüksel, Berlin veya Paris'te kararlaştırılmaması gereken egemen ve bağımsız bir Avusturya için koşulsuz olarak ayağa kalkarız" (Kickl, 2020) söyleminde Fransa ve Almanya merkezli Avrupa Birliği karşıtlığını dile getirmektedir. Aynı zamanda Leyen'in yaptırım eteği' metaforuyla Avusturya Sol'unu AB tahakkümüyle figürleştirmektedir. Kickl aynı zamanda Geert Wilders'in ardından en keskin metaforlardan birini kullanarak Göç karşıtlığını;(33) "...kendi refahınızı, kendi ekonominizi ve yüz binlerce işinizi havaya uçuran İslamcı bir intihar bombacısının zihniyetine benziyor..." (Kickl, 2019) söylemiyle tümüyle karşıtlaştırarak sunmaktadır. Giorgia Meloni'nin söylemlerinde ağır basan en önemli temsil olan LGBT karşıtlığı bu bölümde; (34) "FDI her zaman gökkuşağı hükümetlerine karşı olmuştur ve şimdi fikrini değiştirmeyecektir" (Meloni, 2020) söylemiyle gökkuşağı hükümetleri temsiliyle ön plana çıkmaktadır. Buraya kadar anlatılan karşıtlıkların çatısını oluşturan sistem düzeyinde çatışma tüm yönleriyle Marine Le Pen'in açıklamalarında ortaya çıkmaktadır. Le Pen; (35) "...bu cumhurbaşkanlığı seçimi, kökten farklı ve hatta birbirini dışlayan iki siyasi anlayışın çatıştığını görecektir. Ulusalçılar ilericilere karşı. Yerelciler küreselcilere karşı. Bu ayrım, bir yerden gelenlerle hiçbir yerden olmayanları birbirinden ayırır..." (Le Pen, 2019) metaforlarıyla Avrupa sağ partileri ile sistem düzeyinde yaşanan çatışmayı temsil etmektedir.

Kapsamlı Açıklamalar

Kapsamlı açıklamalar olumsuz öteki sunumunda en yaygın kullanılan retorik figürlerdir ve dikkatli incelenmesi gerekmektedir. Bunlardan ilki olan kapsamlı açıklamalarda 'sorunsallaştırma' nın incelenmesi gerekmektedir.

Giorgia Meloni önceki bölümlerde birçok kategoride incelenen farklı biçimlerde sunduğu iklim karşıtlığını burada da ayrıntılandırmaktadır; (36) "arabalarımızda elektriğe tam geçişi dayatsak, ancak elimizde lityum yoksa ve Çinlilerden kömürle çalışan santrallerle daha fazla

üretecekleri pilleri satın almamız gerekiyorsa, anlarsınız ki bunu yaparak, çevreyi iyileştirmeden Avrupa ekonomisine büyük darbe vurmuş olacağız” (Meloni, 2022) ifadesinde dış politikada Çin ekseninde bir yol izlemeyeceğinin ilk emarelerini vermektedir. Ayrıca Covid-19 pandemisi nedeniyle İtalya’da yaşanan toplumsal travmayı da kullanmaktadır. Toplumsal cinsiyet politikalarına açık bir şekilde muhalefet eden Giorgia Meloni ilginç bir şekilde ‘neredeyse tüm erkekler yasadışı göçmenler’ ifadesiyle erkek sığınmacıları sorunsallaştırmaktadır. Jarosław Kaczyński; (37) “Polonyalıların daha iyi yaşaması için sosyal programlarımızı savunmalıyız. Polonya’lılığı, değerlerimizi, geleneğimizi ve tarihimizi kurtarmak istiyoruz ve bunu yapabiliyoruz. Rakiplerimiz yaptığımız her şeyi geri alabilir ve bunun olmaması için PiS kazanmalı, politikamıza devam etmeliyiz” (Kaczyński, 2019) ifadesiyle birikimlerin tehlikede olduğu mesajını vermekte ve rakiplerini toplumsal değerlerin karşıtı olarak sunmaktadır. Jimmie Akesson ; (38) “Kapıyı nükleer enerjiye yeni yatırımlara kapatmak, bizi İsveç’in yaşadığı en kötü enerji krizine soktu. Hangi dünyada nükleer enerjiyi sürdürmek ve ona yatırım yapmak, Rus doğalgazına bağımlılığın artması anlamına gelebilir? Yeşiller Partisi’nin fantezi dünyasında...” (Akesson, 2022) söylemiyle Rusya- Ukrayna savaşı nedeniyle yaşanan enerji krizinin sebebi olarak yeşil partiyi konjonktürü kullanarak ötekileştirmektedir.

Marine Le Pen Avrupa- AB karşıtlığında kullandığı; (39) “AB yapay, soğuk ve umutsuz bir ideolojik oluşumdur. Avrupa, Helen-Roma uygarlığımızdan ve Yahudi-Hıristiyan kültürümüzden miras kalan değerlerdir” (Le Pen, 2019) ifadeleriyle Fransız toplumunun kültürel köklerine dokunmakta ve AB’yi kıta Avrupasının yerel kültürünün düşmanı olarak sunmaktadır. Jarosław Kaczyński de ; (40) “Bugün AB işlerinin hangi yöne gideceğini kestirmek zor. Geleceğin Avrupa Parlamentosu nasıl olacak? Bununla birlikte, bugünün AB’sinin işleyişinin mekanizmaları son derece hasta, mantıksız ve paradoksal olarak en güçlü devletlerin özel çıkarlarını temsil ediyor gibi görüldüğü için, böyle bir eğilimin baskın hale gelmesi muhtemel görünüyor. Bir tepki almalı” (Kaczyński, 2018) ifadesiyle AB’ni aynı yöntemle sorunsallaştırmaktadır. Olumsuz öteki sunumunda kullanılan retorik figürlerden bir diğeri kapsamlı açıklama alt başlıklarından olan marjinalleştirilmedir. Viktor Orban; (41) “Güney’de çok sayıda Müslüman mültecinin yoğun bir şekilde aktığı bir mülteci krizi varken Brüksel herhangi bir mali yardım sağlamıyordu. Macaristan’ın sadece kendisini çitle savunmakla kalmayıp, aynı zamanda Avrupa’nın iç bölgelerini özellikle Alman bölgesini -savunmasına rağmen” (Orban, 2021) ifadesinde ülkesindeki Müslüman nüfusu marjinalleştirmekle kalmamakta aynı zamanda Göç akınına bir savaş ve savunma konsepti yükleyerek tüm sığınmacıları marjinalleştirmektedir. Aynı şekilde Tino Chrupalla; (42) “Vatanlarını değiştirecek bir sonraki göç dalgası için endişeleniyorlar” (Chrupalla, 2021) ifadesinde aynı yöntemi izlemekte iklim sorununu yerel tutarlılıkla eşleştirerek sığınmacıları marjinalleştirmektedir.

Kapsamlı açıklama yöntemlerinden bir diğeri yerelleştirme’dir. Geert Wilders iklim politikalarını; (43) “Hollanda, yani o küçük ülke, toplam küresel CO2 emisyonlarının yalnızca yüzde 0,35’inden sorumlu... Doğalgazsız evler: Çalışmıyor, hiçbir işe yaramıyor, satın alınamıyor ve insanlar bunu istemiyor. Giderek daha fazla hane, bu sonsuz sürdürülebilirlik çılgınlığından tamamen bıktı” (Wilders, 2020) ifadeleriyle yerelleştirmektedir. Aynı şekilde Jimmie Akesson, Wilders gibi çok küçük küresel emisyon miktarına sahip olmalarına rağmen iklim politikalarının halkı fakirleştirmesini yerelleştirmektedir;(44) “İsveç, karbondioksit emisyonlarının yok denecek kadar küçük bir bölümünü oluşturan, küresel olarak çok küçük bir ülkedir. Yani burada yaptığımızın dünya çapında bir önemi yok. Bu, değişmememiz gerektiği anlamına gelmez, ancak yedi yıl içinde fosilsiz bir araç filosu hedefi belirlemek tamamen mantıksızdır” (Akesson, 2022) ifadesinde yerel olarak anlaşılabilir hale getirmektedir. Farklı konuların birbiriyle eşleştirilerek yerelleştirilmesinde diğere bir örnek Viktor Orban’a aittir. Orban; (45) “AB’den gelecek mali yardım konusunda İmparatorluk kurma projesinin kalbinde yer alan komisyon birdenbire şöyle diyor: Tabii ki, sadece aile hakları yasanızı değiştirin ve eğitim yasanızı değiştirin, LGBTQ aktivistlerini okullara alın ve ebeveynlerin, cinsel eğitim de dahil olmak üzere, çocuklarını yetiştirme konusunda münhasır haklara sahip olduğunu

söylemeyin; çünkü tüm bunlara devam ederseniz, o yasaları değiştirmesiniz, para alamazsınız.” (Orban, 2021) ifadeleriyle cinsiyet politikalarıyla AB'nin ekonomik yardım politikalarındaki çelişkileri yerel olarak hedeflenebilir hale getirmektedir. Santiago Abascal'da; (46) “Basit bir şikayet için zindanlara atılan çok sayıda erkek olduğunu biliyoruz. Kadına yönelik şiddet şikayetlerinin %87'si bu durumdadır” (Abascal, 2019) açıklamasında cinsiyet politikalarına olan karşıtlığını erkeklerle yerelleştirerek ölçeklemektedir. Alice Weidel;(47) “Avrupa Komisyonu ve Başkanı Von der Leyen, her şeyi bilen değil. Hangi emisyon azaltımının iklim üzerinde hangi fiili etkiye sahip olduğunu bilemezsiniz. Otomobil endüstrisindeki yüz binlerce işçiyi sefalete sürükleyebilirler. Pil üretiminin çoğu Asya'da gerçekleşiyor ve aynı zamanda yerel yan sanayimize göre daha az iş imkânı sunuyor. Center Automotive Research tarafından yapılan bir analize göre, hammadde kıtlığı nedeniyle önümüzdeki altı yıl içinde yaklaşık 15 milyon yeni otomobilin pil hücreleri kaybolacak” (Weidel, 2021) ifadeleriyle Almanya'nın en güçlü kitlelerinden birini iklim politikalarıyla yerelleştirerek hedeflemekte ve iklim uyum politikalarını karşıt olarak sunmaktadır. Viktor Orban da iklim karşıtı politikaları Rusya Ukrayna savaşından kaynaklanan enerji kriziyle tutarlı hale getirmektedir. Orban; (48) “Bugünün sorusu iklime ne olacağı değil, bugünün sorusu ailelerimize ne olacağıdır” (Orban, 2020) ifadesiyle yerel ısınma sorununa aciliyet yüklemektedir. Giorgia Meloni'nin; (49) “Aile kavramını yıkmayı, çocuklara toplumsal cinsiyet ideolojisini dayatmayı, kadın haklarına zarar vermeyi amaçlayan ve yine birçok heteroseksüelden oluşan siyasi bir baskı grubu olan "LGBT lobisi"nden bahsetmiştim. Kiralanan rahim, trans sporculara açık kadın spor müsabakaları vb. güçlü ideolojik çatışmada en zayıfların haklarını savunuyoruz ve bugün en zayıfların kadınlar ve çocuklar olduğuna şüphe yok” (Meloni, 2022) ifadesinde ‘trans sporculara açık kadın spor müsabakaları’ söylemi yerel olarak anlaşılabilir ölçeklemenin somut bir örneğidir. Viktor Orban da; (50) “Batı Avrupa'da çocuğunuzu okula gönderdiğinizde, tam o gün, kimliği karışık bir siyasi eylemcinin ona onun aslında bir erkek olmadığını, ancak bir kadın olabileceğini açıklayamayacağından emin olamazsınız. Dolayısıyla Batı Avrupa'da bu, aile ve ebeveynlik sorunlarının ayrılmaz bir parçasıdır” (Orban, 2021) açıklamasıyla aynı yerel rahatsızlığı somutlaştırmaktadır.

Kapsamlı açıklamalardan bir diğeri olan nefretin nezaketle gizlenmesinden belirsiz sınırlarla ayrılan incelikli aşığılamadır. İncelikli aşığılamada alıcı topluluğa has göndermeler bulunur. Mesajlar alıcı topluluğun algılayabileceği olumsuz mesajlar içerir. Örneğin Tom Van Grieken; (51) “Nüfusun sürekli büyüyen bir kesimi, dünya ötesi bürokratların New York'taki BM gökdelenlerinin ince havasında karar vermelerine, yalnızca hükümetimizin mükemmelliği ile kölece takip edilmelerine artık müsamaha göstermiyor” (Van Grieken, 2018) açıklamasıyla toplumsal travmaya neden olan göç dalgasına karşı olan nefreti AB'ne yönlendirmektedir. Marine Le Pen de benzer şekilde; (52) “Federal karakteri zaten ülkemize çok fazla zarar veren bu uluslararası örgütün (yani aslında Milletler arası bir örgütün) merkezi bir Jakoben devlete dönüşebileceğini nasıl kabul edebiliriz?” (Le Pen, 2018) ifadesiyle AB'yi kendisini milletlerin üstünde gören elitist bir oluşum olarak sunmaktadır. Le Pen'in; (53) "La République En Marche yasa tasarısında sosyalistlerin burkanın yasaklanmasını engelleyen ve böylece yüzme havuzlarımızda mümkün kılan değişikliği, sokak namazına, küçük kızların başörtüsüne, İslami tesettüre hoşgörü gibi açıklayıcı bir örnektir” (Le Pen, 2021) açıklaması toplumsal bellekte nefret uyandırıcı sembolleri incelikle uyandırmaktadır. İncelikli aşığılamada en zarif açıklama Santiago Abascal'a aittir. Abascal LGBT politikalarına istinaden; (54) “Bence bir çocuğun bir annesi ve babası olması tercih edilir” (Abascal, 2019) ifadesiyle eşcinsel evliliği tümüyle reddetmektedir.

Tablo 1: Liderler, Ülkeler ve Söylemler¹

Lider&Parti&ülke	Olumsuz Öteki Söylemi	Retorik Figürler
Alice Weidel & Tino Chrupalla, Alternative für Deutschland, Almanya.	İklim politikaları, Olaf Scholz, Göç ve mülteciler	Koyun postuna bütünmüş kurt, ikinci 2015, iklim dini, otomobil endüstrisinde binlerce işçi
Giorgia Meloni, Fratelli d'Italia, İtalya.	Toplumsal cinsiyet politikaları,Sol, İklim politikaları, Göç.	Kürtaj istemeyen kadınlar kiralık rahim, gökkuşağı hükümetleri, Erkek göçmenler, trans sporculara açık kadın müsabakaları
Geert Wilders Partij voor de Vrijheid Hollanda.	İslam, Müslümanlar,İklim politikaları, AB, Göç.	İslamdan Arındırma Bakanlığı, İslamcı bir intihar bombacısı, doğalgazsız evler
Herbert Kickl, Freiheitliche Partei Österreichs, Avusturya.	Suriyeli sığınmacılar,AB karşıtlığı, Sol.	Kadın ve çocukların güvenliği, iklim komünizmi, Berlin Paris ve Brüksel'deki avrokratlar, Leyen'in yaptırım eteği
Jarosław Kaczyński, Hukuk ve Adalet, Prawo i Sprawiedliwość, Polonya.	Avrupa Birliği, Cinsiyet politikaları.	Toplumsal değerler, Avrupa'da güçlü devletler, Polonyalı çiftçiler
Jimmie Akesson Demokratları, Sverigedemokraterna, İsveç.	Müslüman Mülteciler, Avrupa Birliği,Yeşil parti, iklim politikaları	Kültürel yük, Brükseldeki Bürokratlar, fosilsiz araç filosu
Marine Le Pen, Ulusal Birlik, Rassemblement national Fransa.	Küreselleşme, iklim politikaları, İslamcı ideoloji, AB, Göç.	Sahte ekoloji, Barbarlar, küreselciler, Helen Roma Uygarlığı, Merkezi jakoben devlet, sokak namazı, küçük kızların başörtüsü, islamcı tesettür
Santiago Abascal, VOX, İspanya.	Göç ve mülteciler, Toplumsal cinsiyet,	Noel pazarlarını koruyan Avrupa'lı askerler, zindanlara atılan erkekler, çocuk-anne-baba.
Tom Van Grieken, Vlaams Belang, Belçika.	Sol, Göç ve mülteciler	Demokratik domino taşları, Renkli Yoksulluk, Gineli, Flamanların zaferi, Dünya dışı bürokratlar, Newyorktaki BM gökdelenleri
Viktor Orban Fiedsz, Macaristan.	Toplumsal cinsiyet, Müslüman Mülteciler, Avrupa Birliği, Batı Avrupa	Brüksel, LGBTQ aktivistleri

¹ Necmettin Mutlu, 2022.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Göçmen karşıtlığı tüm Avrupa sağ partilerinde ortaktır. Fakat sunumlarında farklılıklar görülebilir. Örneğin Hollanda'da Geert Wilders ve Belçika'da Tom Van Grieken, Fransa'da Marine Le Pen göç karşıtlığını doğrudan İslam ve Müslümanlarla ilişkilendirmektedir. Fakat Almanya'da Alice Weidel göç sorununu sunarken Wilders ve Van Grieken'de olduğu gibi agresif söylemler kullanmamaktadır. Söylemlerdeki dolaylılıklarla birlikte rahatça söylenebilir ki göçmen karşıtlığı tüm Avrupa'da toplumsal taban bulmaktadır. Avrupa'da göç karşıtlığı; müslüman, erkek sığınmacılara olan karşıtlıktır. Çünkü Ukrayna'lı sığınmacılara yönelik yumuşak söylemlerde bunun emareleri görülebilir. Avusturya'nın kapalı göç politikasında diğer ülkeler tarafından örnek alınması da bunun örneğidir. Bu bölümde en tehlikeli söylem Geert Wilders'e aittir. Wilders "İslamdan arındırma bakanlığı" gibi söylemlerle bir dini ve topluluğu tümüyle nefret söylemiyle ötekileştirerek Avrupa'da gelecekte muhtemel bir toplumsal çatışmanın fitilini ateşlemektedir. Hollanda'da artan oyları göz önünde bulundurulduğunda söz konusu sosyal tehlikenin daha sık dile getirilmesi gerekmektedir. Çünkü Jimmie Akesson'un kültürel yük söyleminde görüleceği üzere göç krizinden kaynaklanan kültürel çatışmalara politikacılar daha dengeli yaklaşmalıdır.

Toplumsal cinsiyet politikalarında benzer bir farklılığı görmek mümkündür. İtalya'da Giorgia Meloni en agresif söylemleri kullanırken, Fransa'da Marine Le Pen olumsuz öteki sunumunda en keskin ifadeleri kullanan bir lider olmakla birlikte LGBT topluluklarına yönelik herhangi bir dışlama emaresi göstermemektedir. Macaristan'da Viktor Orban meseleyi referanduma götürmüştür. Orban ve Meloni muhalefetinin toplumsal cinsiyet politikalarının geleceğini belirleyeceği söylenebilir. Bununla birlikte İspanya'da Santiago Abascal "kadın annedir erkek babadır" söylemiyle son derece insani bir savunma mekanizmasını kullanmaktadır. Avrupa'da toplumsal cinsiyete olan muhalefet savunma çizgisindedir. Bunu Göç meselesinde saldırı çizgisinde görmek mümkündür. Özellikle İtalya ve Macaristan parti liderlerinde kullanılan retorik figürlere bakıldığında en korkulu temsillerin toplumsal cinsiyet başlığında olduğu görülmektedir.

Göç meselesinde olduğu gibi AB karşıtlığında da partiler arasında benzer bir ağırlık görmek mümkündür. İsveç'te Jimmie Akesson, Belçika'da Tom Van Grieken, Fransa'da Marine Le Pen AB karşıtlığını aşırı olarak sunarken Almanya'da Alice Weidel 'in doğrudan karşıt söylemleri bulunmamaktadır. Marine Le Pen Avrupa Karşıtlığını yerel ve küresel mücadeleleri olarak sunmaktadır. Fransa muhalefeti merkezli Avrupa karşıtlığının yükseleceği söylenebilir. Avrupa Birliği karşıtlığında toplumsal zihindeki temsiller; elitist, buyurmacı, jakoben bir üstencilığe olan tepki olarak görülmektedir.

İklim politikalarına karşıtlığın aşırı ucu Fransa'da Marine Le Pen'e aittir. Le Pen meseleyi Küreselleşme karşıtlığı olarak çerçevelemektedir. İklim karşıtlığında Hollanda, Belçika, İsveç'te liderler; küresel emisyon miktarında bu ülkelerin az etkisine rağmen yoğun sürdürülen iklim politikalarına tepki göstermektedir. Fakat Rusya-Ukrayna savaşından kaynaklanan enerji krizi nedeniyle Paris iklim anlaşmasının geleceği tümüyle belirsizdir. İklim politikalarında ekonomik endişeler en fazla Almanya sağ partisinin retorik figürlerinde görülmektedir. Almanya'nın endüstriyel ağır sanayii dikkate alındığı zaman iklim politikalarının gelecekteki seçimleri önemli ölçüde etkileyeceği söylenebilir. Herbert Kickl'ın iklim komünizmi Alice Weidel'in iklim dini Marine Le Pen'in sahte ekoloji söylemleri iklim değişikliği politikalarına sarsılmaz bağlılığın yara alacağını göstermektedir.

Alıntıların birçoğunda nefret söyleminin Müslüman mültecilere odaklandığı görülmektedir. Avrupa'da toplumsal huzurun geleceği açısından son derece kaygı verici olan bu olgu gelecekte ciddi sorunlara neden olabilecektir. Özellikle Marine Le Pen ve Geert Wilders'in söylemleri gelecekte muhtemel bir toplumsal çatışmanın zeminini hazırlamaktadır.

Etik Beyan

“Eleştirel Söylem Analizi; Avrupa’da Yükselen Aşırı Sağ ve Olumsuz Öteki Sunumu” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Bu araştırma etik kurul kararı zorunluluğu taşımamaktadır. Makale, Etik Kurulları Yayın Etiği Komitesinin (Committe on Publication Ethics – COPE) yazar, hakem ve editörler için belirtilen kurallardan yararlanılarak oluşturulmuş olan Anasay dergisi etik kuralları çerçevesinde yazılmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author declares that they have no competing interests

Funding: The author declared that this study had received no financial support.

KAYNAKÇA

Blommaert, J., & Bulcaen, C. (2000). Critical discourse analysis. Annual review of Anthropology, 447-466.

Dennison, J., & Geddes, A. (2019). A rising tide? The salience of immigration and the rise of anti-immigration political parties in Western Europe. The political quarterly, 90(1), 107-116.

Fairclough, N. (1992). Discourse and social change. Cambridge, Polity Press.

Fairclough, N. (1995). Critical discourse analysis: The critical study of language. London: Longman.

Golder, Matt. (2016). Avrupa'daki aşırı sağ partiler. Siyaset Bilimi Yıllık İncelemesi, 19, 477-497.

Janks, H. (1997). Critical discourse analysis as a research tool. Discourse: studies in the cultural politics of education, 18(3), 329-342.

Knigge, P. (1998). The ecological correlates of right-wing extremism in Western Europe. European Journal of Political Research, 34(2), 249-279.

McGregor, S. L. (2003). Critical discourse analysis: A primer. In Kappa Omicron Nu FORUM, 15,15-1.

Paternotte, D., & Kuhar, R. (2018). Disentangling and locating the “global right”: Anti-gender campaigns in Europe. Politics and Governance, 6(3), 6-19.

Ramanathan, R., & Hoon, T. B. (2015). Application of Critical Discourse Analysis in Media Discourse Studies. 3L: Southeast Asian Journal of English Language Studies, 21(3).

Stevkovski, L. (2015). Avrupa Birliği'nde aşırı sağcılığın yükselişi. Uluslararası öğrenciler. Disiplinlerarası Siyaset ve Kültür Dergisi , 17 , 43-57.

Tannen, D., Hamilton, H. E., & Schiffrin, D. (2015). The handbook of discourse analysis. John Wiley & Sons.

Tenorio, E. H. (2011). Critical discourse analysis, an overview. Nordic journal of English studies, 10(1), 183-210.

Van Dijk, T. (1993). Principles of critical discourse analysis. *Discourse & society*, 4(2), 249-283.

Van Dijk, T. (1995a). Aims of critical discourse analysis. *Japanese discourse*, 1(1), 17-28.

Van Dijk, T. A. (1992). Discourse and the denial of racism. *Discourse & society*, 3(1), 87-118.

Van Dijk, T. A. (1995b). Elite discourse and the reproduction of racism. In *Hate Speech* (Thousand Oaks CA: Sage).

Van Dijk, T. A. (1997). *Discourse as social interaction*, Sage.

Van Dijk, T. A. (2001). Multidisciplinary CDA: A plea for diversity. *Methods of critical discourse analysis*, 1, 95-120.

Van Dijk, T. A. (2009). *Society and discourse: How social contexts influence text and talk*. Cambridge University Press.

Van Dijk, T. A. (2015). *Racism and the Press*. Routledge.

Van Leeuwen, T. (2008). *Discourse and practice: New tools for critical discourse analysis*. Oxford university press.

Liderlerin Söylemlerine Ait Bibliyografya

(1) Marine Le Pen Resmi İnternet Sayfası, <https://rassemblementnational.fr/discours/discours-de-marine-le-pen-au-congres-du-front-national-a-lille> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(2) Giorgia Meloni Resmi İnternet Sayfası, <https://www.giorgiameloni.it/2022/08/29/migranti-meloni-il-blocco-navale-unico-modo-per-fermare-limmigrazione-clandestina/>, (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(3) Partij voor de Vrijheid (Geert Wilders) Resmi İnternet Sayfası, <https://www.pvv.nl/36-fj-related/geert-wilders/10387-telegraaf-interview-met-geert-wilders-aardige-politiek-is-dood-in-de-pot.html>, (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(4) Viktor Orban Resmi İnternet Sayfası, <https://primeminister.hu/vikstories/prime-minister-viktor-orban-kossuth-radio-programme-good-morning-hungary-63> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(5) Viktor Orban Resmi İnternet Sayfası, <https://primeminister.hu/vikstories/interview-prime-minister-viktor-orban-hir-televizio-programme-daily-update-extra>, (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(6) Prawo i Sprawiedliwość Resmi İnternet Sayfası (Jaroslaw Kaczynski) <https://pis.org.pl/aktualnosci/dla-nas-europejskosc-to-lepsze-zycie-polakow>

(7) Vlaams Belang Resmi İnternet Sayfası, (Tom Van Grieken) <https://www.vlaamsbelang.org/nieuws/times-are-changing>, (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(8) Vlaams Belang Resmi İnternet Sayfası, (Tom Van Grieken) <https://www.vlaamsbelang.org/nieuws/wie-wind-zaait>, (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(9) Marine Le Pen Resmi İnternet Sayfası, <https://rassemblementnational.fr/discours/discours-de-marine-le-pen-au-congres-du-front-national-a-lille>, (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(10) Alternative für Deutschland Resmi İnternet Sayfası (Alice Weidel), <https://www.afd.de/alice-weidel-subventionsbericht-zeigt-marktverzerrung-durch-klimaplanwirtschaft/>, (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(11) Partij voor de Vrijheid (Geert Wilders) Resmi İnternet Sayfası, <https://www.pvv.nl/nieuws/geert-wilders/10326-pvv-wil-nieuw-ministerie-van-immigratie-remigratie-en-de-islamisering-ird.html>, (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(12) Sidor İsveç Haber Sitesi Jimmie Akesson Ropörtajı, <https://8sidor.se/allavaljare/2022/07/trygghet-ska-vara-viktigast/>, (Erişim Tarihi: 02.07.2023) (13)

(13) Viktor Orban Resmi İnternet Sayfası, <https://primeminister.hu/vikstories/prime-minister-viktor-orban-kossuth-radio-programme-good-morning-hungary-64>, (Erişim Tarihi:02.07.2023)

(14) Freiheitliche Partei Österreichs (Herbert Kickl) Resmi İnternet Sayfası, <https://www.fpoe.at/artikel/fpoe-kickl-null-zuwanderung-und-aus-fuer-knieschuss-sanktionsspirale-sind-das-ziel/>, (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(15) Viktor Orban Resmi İnternet Sayfası, <https://primeminister.hu/vikstories/interview-prime-minister-viktor-orban-after-meeting-european-council>, (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(16) 8 Sidor İsveç Haber Sitesi Jimmie Akesson Ropörtajı <https://8sidor.se/allavaljare/2022/07/trygghet-ska-vara-viktigast/>

(17) Partij voor de Vrijheid (Geert Wilders) Resmi İnternet Sayfası, <https://www.pvv.nl/36-fj-related/geert-wilders/10395-interview-volkskrant-met-geert-wilders-ons-programma-is-compromisloos-straks-zien-we-wel-of-het-lukt-daarmee-te-regeren.html>, (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(18) (19) Giorgia Meloni Resmi İnternet Sayfası, <https://www.giorgiameloni.it/2022/07/30/giorgia-meloni-al-settimanale-portoghese-nascere-do-sol-non-conosco-un-solo-italiano-che-pensi-che-la-tenuta-democratica-sia-a-rischio-se-fdi-va-al-governo/>, (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(20) Vlaams Belang Resmi İnternet Sayfası, (Tom Van Grieken) <https://www.vlaamsbelang.org/sociaal-onrecht/> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(21) Marine Le Pen Resmi İnternet Sayfası, <https://rassemblementnational.fr/discours/congres-de-perpignan-discours-de-marine-le-pen>

(22) Nyheter Idag İsveç Haber Sitesi, Jimmie Akesson Ropörtajı, https://nyheteridag.se/tar-man-mellanostern-till-sverige-sa-blir-sverige-som-mellanostern/?fbclid=IwAR2Sfzbz55VZk5LEeHKmLdfK_z0SC6t8oFEgsDdrDUu_fHj45WvVZB--VY (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(23) Marine Le Pen Resmi İnternet Sayfası, <https://rassemblementnational.fr/discours/discours-de-marine-le-pen-a-kintzheim>, (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(24) Viktor Orban Resmi İnternet Sayfası, <https://miniszterelnok.hu/en/>, (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(25) Voxespana Resmi internet sayfası (Santiago Abascal) , <https://www.voxespana.es/notas-de-prensa/abascal-responde-consenso-globalista-pp-psoe-cs-formen-bruselas-suma-20190911>, (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(26) Viktor Orban Resmi İnternet Sayfası, <https://primeminister.hu/vikstories/interview-prime-minister-viktor-orban-hir-televizio-programme-daily-update-extra>, (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(27) Alternative für Deutschland Resmi İnternet Sayfası (Alice Weidel), <https://www.afd.de/alice-weidel-olaf-scholz-ist-ein-wolf-im-schafspelz/>, (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(28) Alternative für Deutschland Resmi İnternet Sayfası (Alice Weidel), <https://www.afd.de/alice-weidel-das-zweite-2015-hat-begonnen/>, (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(29) Alternative für Deutschland Resmi İnternet Sayfası (Tino Chrupalla), <https://www.afd.de/tino-chrupalla-eu-rollt-neuer-migrationswelle-roten-teppich-aus/>, (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(30) Alternative für Deutschland Resmi İnternet Sayfası (Alice Weidel), <https://www.afd.de/alice-weidel-im-saarland-zeigt-sich-wie-die-gruenen-zur-demokratie-stehen/> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(31) Freiheitliche Partei Österreichs (Herbert Kickl) Resmi İnternet Sayfası, <https://www.fpoe.at/artikel/fpoe-kickl-ministerin-gewessler-fuehrt-den-klimakommunismus-in-oesterreich-ein/> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(32) Freiheitliche Partei Österreichs (Herbert Kickl) Resmi İnternet Sayfası <https://www.fpoe.at/artikel/fpoe-kickl-zu-edtstadler-skandal-nehammer-muss-garantierklaerung-zum-erhalt-des-eu-einstimmigkeits/> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(33) Freiheitliche Partei Österreichs (Herbert Kickl) Resmi İnternet Sayfası, <https://www.fpoe.at/artikel/fpoe-kickl-ministerin-gewessler-fuehrt-den-klimakommunismus-in-oesterreich-ein/> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(34) Giorgia Meloni Resmi İnternet Sayfası, <https://www.giorgiameloni.it/2022/07/30/giorgia-meloni-al-settimanale-portoghese-nascere-dosol-non-conosco-un-solo-italiano-che-pensi-che-la-tenuta-democratica-sia-a-rischio-se-fdi-val-governo/> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(35) Marine Le Pen Resmi İnternet Sayfası, <https://rassemblementnational.fr/discours/metz-discours-de-marine-le-pen-1er-mai> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(36) Giorgia Meloni Resmi İnternet Sayfası, <https://www.giorgiameloni.it/2022/09/05/giorgia-meloni-al-corriere-della-sera-voglio-liberare-la-forza-delle-donne-da-ostacoli-e-strapuntini/#more-26117> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(37) Prawo i Sprawiedliwość Resmi İnternet Sayfası (Jaroslaw Kaczynski) <https://pis.org.pl/aktualnosci/dla-nas-europejskosc-to-lepsze-zycie-polakow> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(38) Nyheter Idag İsveç Haber Sitesi, Jimmie Akesson Ropörtajı, https://nyheteridag.se/tar-man-mellanostern-till-sverige-sa-blir-sverige-som-mellanostern/?fbclid=IwAR2Sfzbz55VZk5LEeHKmLdfK_z0SC6t8oFEgsDdrDUu_fHj45WvVZB--VY (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(39) Marine Le Pen Resmi İnternet Sayfası, <https://rassemblementnational.fr/discours/metz-discours-de-marine-le-pen-1er-mai> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(40) Prawo i Sprawiedliwość Resmi İnternet Sayfası (Jaroslaw Kaczynski) <https://pis.org.pl/aktualnosci/umiemy-walczyz-o-interes-naszej-ojczyzny> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(41) Viktor Orban Resmi İnternet Sayfası, <https://primeminister.hu/vikstories/prime-minister-viktor-orban-kossuth-radio-programme-good-morning-hungary-65> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(42) Alternative für Deutschland Resmi İnternet Sayfası (Tino Chrupalla), <https://www.afd.de/alice-weidel-tino-chrupalla-und-joerg-meuthen-zum-heutigen-wahlkampfabschluss-der-afd-in-berlin/> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(43) Partij voor de Vrijheid (Geert Wilders) Resmi İnternet Sayfası, <https://www.pvv.nl/nieuws/geert-wilders/10259-verduurzaming-jaagt-de-huishoudens-in-ellende.html> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(44) Arbetet İsveç Haber Sitesi, Jimmie Akesson Ropörtajı, <https://arbetet.se/2022/06/01/jimmie-akesson-facken-respekterar-inte-demokratin/> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(45) Viktor Orban Resmi İnternet Sayfası <https://primeminister.hu/vikstories/prime-minister-viktor-orban-kossuth-radio-programme-good-morning-hungary-65> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(46) Antena 3 İspanya Haber Sitesi, Santiago Abascal Oturumu, https://www.antena3.com/programas/el-hormiguero/noticias/titulares-entrevista-santiago-abascal-hormiguero_201910115d9fb15f0cf2043483c4a595.html (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(47) Alternative für Deutschland Resmi İnternet Sayfası (Alice Weidel), <https://www.afd.de/alice-weidel-subventionsbericht-zeigt-marktverzerrung-durch-klimaplanwirtschaft/> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(48) Viktor Orban Resmi İnternet Sayfası <https://primeminister.hu/vikstories/prime-minister-viktor-orban-kossuth-radio-programme-good-morning-hungary-64> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(49) Giorgia Meloni Resmi İnternet Sayfası, <https://www.giorgiameloni.it/2022/09/05/giorgia-meloni-al-corriere-della-sera-voglio-liberare-la-forza-delle-donne-da-ostacoli-e-strapuntini/#more-26117> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(50) Viktor Orban Resmi İnternet Sayfası <https://primeminister.hu/vikstories/prime-minister-viktor-orban-kossuth-radio-programme-good-morning-hungary-64> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(51) Vlaams Belang Resmi İnternet Sayfası, (Tom Van Grieken) <https://www.vlaamsbelang.org/nieuws/zelfmoordpact> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(52) Marine Le Pen Resmi İnternet Sayfası, <https://rassemblementnational.fr/discours/discours-de-marine-le-pen-a-kintzheim> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(53) Marine Le Pen Resmi İnternet Sayfası, <https://rassemblementnational.fr/discours/congres-de-perpignan-discours-de-marine-le-pen> (Erişim Tarihi: 02.07.2023)

(54) Antena 3 İspanya Haber Sitesi, Santiago Abascal Oturumu, https://www.antena3.com/noticias/entrevista-completa-abascal-espejo-publico-video_201901115c385df10cf2316cfada4ece.html (Erişim Tarihi: 02.07.2023)